

OECD *Multilingual Summaries*

Aligning Policies for a Low-carbon Economy

Summary in Greek

Read the full book on: [10.1787/9789264233294-en](https://doi.org/10.1787/9789264233294-en)

Ευθυγράμμιση των πολιτικών για την ανάπτυξη μίας οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα

Περίληψη στα ελληνικά

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί επείγουσα ανάληψη πολιτικής δράσης που θα καθοδηγήσει μία άνευ προηγουμένου μεταμόρφωση των παγκόσμιων υποδομών και της τεχνολογίας. Περισσότερες χώρες εφαρμόζουν σήμερα βασικές πολιτικές για το κλίμα όπως η τιμολόγηση του άνθρακα και μέσα της αγοράς, η ρυθμιστική παρέμβαση και η στοχοθετημένη στήριξη της καινοτομίας σε αιεφόρες τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Όμως οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου αυξήθηκαν γρήγορα και παραμένουν πολύ υψηλές για να μπορέσουν να αποφευχθούν σοβαρές και μη ανατρέψιμες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Πολλά είναι τα εμπόδια που αποτελούν τροχοπέδη στην αποτελεσματική πολιτική για το κλίμα. Ανάμεσα στα πιο σημαντικά είναι το γεγονός ότι τα υφιστάμενα πλαίσια πολιτικής και τα οικονομικά συμφέροντα συνεχίζουν να είναι προσανατολισμένα προς τα ορυκτά καύσιμα και τις δραστηριότητες που εκλύουν μεγάλες ποσότητες άνθρακα, καθώς το κάρβουνο, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο τροφοδότησαν την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη για αιώνες. Ακούσια ή όχι, τούτο προκαλεί αναντιστοιχία μεταξύ των υφιστάμενων πλαισίων πολιτικής και των στόχων για το κλίμα, παρεμποδίζοντας τις επενδύσεις και τις καταναλωτικές επιλογές χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Στην έκθεση αυτή παρουσιάζεται η πρώτη ευρεία διάγνωση των αναντιστοιχιών με τους στόχους για το κλίμα σε τομείς που είναι ζωτικής σημασίας για τη μετάβαση στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Επισημαίνονται πολλές αναντιστοιχίες σε τομείς πολιτικής όπως η χρηματοδότηση, η φορολογία, οι πολιτικές εμπορίου, η καινοτομία και η προσαρμογή, καθώς και σε τρεις συγκεκριμένους τομείς: την ηλεκτρική ενέργεια, την αστική κινητικότητα και τη χρήση της γης.

Πέρα από το γεγονός ότι διευκολύνεται η δράση για το κλίμα, η ευθυγράμμιση των πολιτικών αυτών με την οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα μπορεί να συμβάλει προς την κατεύθυνση ευρύτερων μεταρρυθμίσεων για πιο πράσινη, πιο ανθεκτική και με λιγότερους αποκλεισμούς ανάπτυξη, όπως οι προοδευτικότεροι φορολογικοί κώδικες, οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις υποδομής που ευνοούν την ανάπτυξη, η ενέργεια και τα συστήματα μεταφορών που στηρίζουν τον καθαρότερο αέρα, την καλύτερη υγεία και τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού.

Καλύτερη ευθυγράμμιση των πολιτικών για καλύτερο κλίμα και καλύτερη ανάπτυξη

Κλιμακωτή αύξηση των βιώσιμων επενδύσεων και χρηματοδότησης των χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Υφίσταται μία επείγουσα και άνευ προηγουμένου ευκαιρία να διασφαλιστεί ότι οι νέες επενδύσεις σε υποδομές στηρίζουν το θεματολόγιο για το κλίμα, ενισχύοντας παράλληλα την οικονομική ανάπτυξη. Το επιπρόσθετο βραχυπρόθεσμο κόστος της μετάβασης σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα θα αποτελέσει ένα μικρό κομμάτι της χρηματοδότησης που απαιτείται για τις υποδομές συνολικά. Τα κεφάλαια δεν λείπουν, όμως θα πρέπει να κινητοποιηθούν νέες πηγές χρηματοδότησης. Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα είναι μία απαραίτητη προϋπόθεση για οποιαδήποτε μορφή επένδυσης,

συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα. Εντούτοις, οι χρηματοπιστωτικές ρυθμίσεις ενδέχεται να περιορίσουν ακούσια την παροχή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης. Η αντιμετώπιση του δυνητικού αντικτύπου των υφιστάμενων κανόνων του χρηματοπιστωτικού τομέα θα μπορούσε να αποδεσμεύσει τις επενδύσεις σε υποδομές χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η δημόσια χρηματοδότηση και επενδύσεις μπορούν επίσης να λειτουργήσουν ως καταλύτες για τη μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα υπό τον όρο ότι οι εθνικές αρχές θα αναθεωρήσουν τη στήριξή τους σε επενδύσεις για δραστηριότητες που εκλύουν μεγάλες ποσότητες αερίων θερμοκηπίου και ότι θα ενσωματώσουν κλιματικούς στόχους στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων και στην επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια.

Αναθεώρηση φόρων που δεν αφορούν μόνο την ενέργεια. Οι επιδοτήσεις και οι φορολογικές δαπάνες που ευνοούν την παραγωγή και τη χρήση ορυκτών καυσίμων επιβραδύνουν την καινοτομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Όμως οι τρέχουσες χαμηλές τιμές πετρελαίου αποτελούν επίσης ευκαιρία για μεταρρύθμιση. Κάποιοι φόροι και φορολογικές διατάξεις απαιτούν μεγαλύτερη προσοχή (π.χ. φόροι περιουσίας, διάφορες διατάξεις σχετικά με το φόρο εισοδήματος εταιρειών), διότι είναι πιθανόν να ενθαρρύνουν επιλογές υψηλής έντασης άνθρακα. Για παράδειγμα, η φορολογική μεταχείριση των εταιρικών αυτοκινήτων οδηγεί στην αύξηση των εκπομπών CO₂ στις χώρες του ΟΟΣΑ. Οι εθνικές αρχές θα πρέπει επίσης να λάβουν μέτρα για τις συνέπειες της μετάβασης σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα στα φορολογικά έσοδα.

Τόνωση της καινοτομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε ευρεία κλίμακα. Η σαφής και η αξιόπιστη κυβερνητική δέσμευση σε φιλόδοξα βασικά εργαλεία πολιτικής για το κλίμα είναι ένα σημαντικό κίνητρο για την καινοτομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα μπορεί να οδηγήσει –και σε μερικές περιπτώσεις οδηγεί ήδη– σε άνθηση της καινοτομίας και των νέων επιχειρήσεων, καθώς και σε μία παράλληλη μεταβολή στις δεξιότητες και το εργατικό δυναμικό. Η καινοτομία για τη μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα συνίσταται στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, στην αναδιάρθρωση ή την κατάργηση των παλαιών, στην εμφάνιση νέων τεχνολογιών και επιχειρηματικών μοντέλων, καθώς και στη δημιουργία των σωστών πλαισίων στήριξης για την ευρεία υιοθέτηση των καινοτομιών. Προς τούτο, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα ενδεχόμενα χάσματα δεξιοτήτων μέσω της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των πολιτικών για την αγορά εργασίας.

Προώθηση φιλικών προς το κλίμα διεθνών εμπορικών συναλλαγών και εθνικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Το διεθνές εμπορικό σύστημα από μόνο του δεν παρεμποδίζει τις κυβερνήσεις να ακολουθήσουν φιλόδοξες πολιτικές για το κλίμα, όμως μερικοί διεθνείς εμπορικοί φραγμοί μπορούν να υπονομεύσουν τους κλιματικούς στόχους. Για παράδειγμα, οι εισαγωγικοί δασμοί εξακολουθούν να πλήττουν το εμπόριο σε μερικές τεχνολογίες που απαιτούνται για τη μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα. Μία συμφωνία για τα περιβαλλοντικά αγαθά, που βρίσκεται ήδη υπό διαπραγμάτευση, θα βοηθούσε, μεταξύ άλλων, στη μείωση του κόστους των προσπαθειών για την άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής. Πολλές χώρες προάγουν πιο πράσινη ανάπτυξη ευνοώντας τους εγχώριους κατασκευαστές τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Οι χώρες αυτές θα πρέπει να επιδείξουν ιδιαίτερη προσοχή, διότι, εάν τα μέτρα αυτά περιορίζουν το διεθνές εμπόριο, ενδεχομένως να υποβαθμίσουν τις επενδύσεις στο σύνολό τους και να αποθαρρύνουν την υιοθέτηση των αειφόρων τεχνολογιών.

Απεξάρτηση της ενέργειας από τον άνθρακα. Η ηλεκτρική ενέργεια βρίσκεται στο κέντρο της επιτυχημένης ενεργειακής απεξάρτησης από τον άνθρακα. Εντούτοις, οι απελευθερωμένες αγορές ηλεκτρισμού δεν αποστέλλουν το μακροπρόθεσμο σήμα για τις τιμές που είναι απαραίτητο για τις επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα, που έχουν υψηλό κεφαλαιουχικό κόστος. Η διασφάλιση ανταγωνιστικών και έγκαιρων επενδύσεων σε λύσεις χαμηλών εκπομπών άνθρακα θα απαιτήσει νέες διευθετήσεις της αγοράς όπως μακροπρόθεσμες συμφωνίες παροχής, καθώς και ένα ισχυρό και σταθερό σήμα της τιμής του CO₂. Οι χώρες με ρυθμιζόμενες αγορές που θέλουν να αυξήσουν τον ανταγωνισμό χρειάζεται να θεσπίσουν ρυθμίσεις της αγοράς που θα ενθαρρύνουν, και δε θα παρεμποδίσουν, τις επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Επιλογή βιώσιμων μορφών αστικής κινητικότητας. Τα σημερινά συστήματα μεταφορών, που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στα ορυκτά καύσιμα, επιβάλλουν πολύ υψηλό περιβαλλοντικό κόστος (κλιματική αλλαγή, θόρυβος, ατμοσφαιρική ρύπανση) ιδιαίτερα στις πόλεις. Οι παρεμβάσεις πολιτικής είναι απαραίτητες για την παροχή μορφών κινητικότητας που έχουν μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση και είναι μικρότερης έντασης άνθρακα. Σε πολλές πόλεις, η χρήση της γης και ο σχεδιασμός των μεταφορών είναι ανεπαρκώς συντονισμένα και ενθαρρύνουν μεγαλύτερη χρήση των ιδιωτικών οχημάτων. Η ευθυγράμμιση της δράσης πολιτικής σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης και μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων ενδέχεται να συμβάλει σημαντικά στην παροχή μορφών κινητικότητας με λιγότερες εκπομπές άνθρακα. Τα

εθνικά πλαίσια και η νομοθεσία μπορούν επίσης να αναθεωρηθούν για να δώσουν στην τοπική αυτοδιοίκηση περισσότερες οικονομικές και πολιτικές δυνατότητες για να προβεί σε επιλογές χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Ενίσχυση των κινήτρων για βιώσιμη χρήση της γης. Οι βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης της γης – περιορισμένη αποψίλωση, αποκατάσταση υποβαθμισμένων εδαφών, γεωργικές πρακτικές με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και μεγαλύτερη δέσμευση του άνθρακα σε εδάφη και δάση- μπορούν να συμβάλουν τα μέγιστα στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και παράλληλα να ανταποκριθούν στην αυξανόμενη ζήτηση τροφίμων. Μπορούν επίσης να βελτιώσουν την ανθεκτικότητα των οικονομιών στην κλιματική αλλαγή μέσω της προστασίας των οικοσυστημάτων. Τούτο απαιτεί την υιοθέτηση μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης που υπερβαίνει τα στεγανά μεταξύ της άμβλυσης, της προσαρμογής, της γεωργίας, της επισιτιστικής ασφάλειας, της δασοκομίας και των περιβαλλοντικών πολιτικών. Ειδικότερα, οι χώρες μπορούν να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους να καταργήσουν τις ζημιογόνες για το περιβάλλον γεωργικές επιδοτήσεις, να αποδώσουν αξία στις υπηρεσίες οικοσυστήματος, να προστατέψουν τα δάση και να ελαχιστοποιήσουν τη σπατάλη τροφίμων.

Ξεκινώντας τη μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα

Η πολιτική για το κλίμα μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική εάν όλα τα υπουργεία εντοπίσουν τις σημαντικές αναντιστοιχίες με τη μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα στους τομείς ευθύνης τους. Συνεπώς, ένα φιλόδοξο σχέδιο δράσης για το κλίμα θα χρειαστεί νέες προσεγγίσεις της χάραξης πολιτικής στο σύνολο της διοίκησης.

Πέρα από το εθνικό επίπεδο, η καλύτερη ευθυγράμμιση των πολιτικών μεταξύ των χωρών ενδέχεται επίσης να προωθήσει την αποτελεσματικότητα και να μετριάσει τις ανησυχίες σχετικά με τις δυνητικές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό. Μία παγκόσμια συμφωνία για τον περιορισμό των αερίων θερμοκηπίου θα μπορούσε να στείλει ένα ισχυρό σήμα προς αυτήν την κατεύθυνση.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD/IEA/NEA/ITF (2015), *Aligning Policies for a Low-carbon Economy*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264233294-en